

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE DNIA 21. Lutego V. S. ROKU 1806.

ROSSYA.

S. PETERSBURG. VS. 9 lutego. J. J. M. w rekrupcie swoim d. 28 stycznia oświadcza naywyższe ukontentowanie GL. X. Bagration, za okazane mężstwo podczas kampanii całej przeciwko woysku Francuzkiemu, iakoteż za mądre i przezorne rozrządzenia; mianowicie w bitwie d. 20 listopada stoczoney pod Austerlitz, gdzie ten wódz wytrzymał silny atak nieprzyacielski, odprowadził dywizyą iemu poruczoną z boiowiska do Austerlitz w porządku, zasłaniając odwrót armii.

W Reskrupcie drugim J. J. M. daie order S. Anny 2 klasy Akademikowi Sewastianow nadgrode pracy podiętej w tłómaczeniu i wydaniu dzieł klassycznych w oyczystey mowie.

Poselstwo do Chin wysłane iak donoszą z Kiachty, z 124 osob złożone, d. 20 grudnia wiechać miało w granice tego państwa i kończyć podróż do Pekinu. Poseł Graf Gółowkin, chcąc dzieło przyspieszyć, i wszelkie nieporozumienie uprzędzić, wysłał na początku m. pazdziernika do Ugry Sekretarza poselstwa Baykowa; i odebrał od Wanna i Ambanna Chińskich urzędników zarządzających w Kalga, imieniem Cesarza ich, liczne dowody przyjaźni. Droga od Kiachty do Pekinu dzieli się na 60 stacyi; rząd Chiński rozkazał na każdej mieć w gotowości 200 wielbsądów, 700 koni. Dwóm Mongolskim XX. i 11 urzędnikom zalecono przeprowadzać poselstwo do Ugry, gdzie do przyięcia onego czynią wielkie przygotowania. Ztąd poselstwo pod konwoiem Wanna krewnego Cesarzkiego, pojedzie do Pekinu; stawiając w Kalga przy murze wielkim będzie spotykane od Ministra z Monarszych sądów. Gdy poselstwo przebywało w Kiachcie, gdzie dłuższy czas mieszkać trzeba było, ażeby dostać wielbłądy i konie w pustyni Koby, przybył na to miejsce leib Medyk Cesarza Chińskiego, za rozkazem Monarchy posłany z Pekinu do Kiachty, z ofiarą usług swoich; ponieważ Cesarz odebrał wiadomość, że Poseł Rossyjski w czasie podróży przedłużoney zachorował.

AUSTRYA

WIEDEN 12 lutego. Cesarz w armiach swoich uczynił odmiany nast. Uwolnieni są od służby z pensyą; G. artylleryi Kaunitz, GL. X. Avesperg, Riese. Ott, X. Reuss, Mylius, Jellachich, Auffenberg, Sebottendorf, Motzen, Skal, Moitelle, Latterman. GM: Wratisław, Maithany, Goguelas, Gogenthal, Wilczek. Carneville, Vogel, Rousseau, Werner, Bolza, Wilhelmi, Augustinetz, Schroelinger, Neidenberg, Kollonitz, Stefanitz-Dinnersberg, X. Karol de Rohan, Johnson, Tersich, Kewenhuller, Hadik, Loewen, Strasoldo, Hoegel, Zschok, Billenberg, Hillinger, Soudaine, Clauwetz, Brint, Kessler, Lippe, Sticker, Spangen, Thelen, Caramelli, Mercandin; ogółem GG. 51; nadto Półkowników 6, Podpółkowników 5, Maiorów 2.

W r. 1805 do portu Trieste zawinęło rozmaitych okrętów 2309; pod flagą Austryacką było 1966. Liczba ieszcze znaczniejszą być mogła, gdyby wkroczenie woysk Francuzkich nie zawiesiło handlu w listopadzie i grudniu m.

Wiadomości od granic Tureckich przychodzące są niepewne i sprzeczne; raz donoszą, iż woyska Selima 3 na uskromienie Serwianów przysłane, stoją na granicy, mając przed sobą zastępy Chrześciańskie; w obozach przeciwnych panuje nieczynność dla dżdżystey pory; twierdza Sabacz obleżona broni się ieszcze; lecz podobno wkrótce poddać się musi Czernemu. Jūni mówią, że Serwianie Ottomańskim orężem niepożci, wkrótce upadną, ponieważ zagęściły się między niemi domowe nie-

zgody. Każdy z naczelników o sobie myśli, odstępując dobra i związku powszechnego. Czerni odciągnął woysko, które dotąd Belgrad opasywało. Z odmiany korzystając garnizon Turecki, tłumem wypadał w pole bez żadnych przeszkod, mieczem niszcząc i ogniem, co w kraju nietkniętego zostawiła woyna. Lud pełen rozpaczy, nie spodziewając się u Jańczarów i Kersylianów przebaczenia i litości, zabiera własność, i za granicę uchodzi, lub kryje się w górach i lasach blizkich. Czekamy wkrótce z Semlina doniesień pewniejszych.

W Constantinopolu Dywan z Egiptu wiadomość odebrał, że Bey Elfy panem jest Rosetty i wielu oolic. W drugiey stronie Seid Aly kommandant woysk Sultańskich odnosiłszy znaczną korzyść nad Mammelukami w kilku bitwach pod Cairem stoczonych, utrzymuje się w stolicy; lecz wyższy Egipt Bejom podlega.

Reis Effendi zrobił umowę z posem Ruffin, której ten jest główny warunek, iż Francuzkie towary wprowadzone do państw i portów Tureckich, i Tureckie, które do Francyi będą posyłane, odtąd 50 procentami cenione być powinny wyżej, iak taryffa dawniejsza przepisuie; od tego zaś naddatku Porta 3 procenta odbierać zacznie. Ruffin obowiązał się wyrobić u rządu swego potwierdzenie tey umowy.

Cesarz ma wkrótce podróż przedsięwziąć do Pragi, z kąd wyiechawszy zwiedzać będzie wszystkie prowincye Monarchii swojej, które podczas ostatniey woyny naywięcej ucierpiały, ażeby obecnością swoją mógł zaradzić potrzebom poddań swa. Graffowi Cobenzl, który niedawno posłował w Paryżu, posłano instrukcyą i rozkaz powracania na miejsce.

Gazeta dworska wyraźnie zaprzeczyła pogłosce, iakoby Angielskie woyska pod G. Craigh wysadzone w Neapolu, powróciły na okręta, do Malty odpłyną mając. Woyska Ferdynanda 4 w 3 obozach, Jano, S. Germano, Tronto, wynoszą 57 t. żołnierza; naywyższym kommandantem jest Roger Damas. Następcą tronu i Królewicz Leopold mieli do niego pośpieszyć; pierwszy zachorował.

Arcy X. Karol woyska nasze rozłożył sposobem nast. Do Czech idą regimenta piesze: Erbach, Maximilian, Reuss, Kollowrath, Stuard, Gemmingen, Colloredo, Riese, Frohn, Raynery, Spork, Froelich, Vogelsang, Anspach; konne: Rosenberg, Klenau, Meerveldt, Kienmayer, Blankenstein. Do Szląska pieszy Wurtemberg, konny Ferdynand. Do Morawii piesze: Manfredini, Kaunitz, Lindenau, Ludwik, Coburg, Cesarza, Mitrowsky; konne Latour, Schwartzenberg. Do Saltzburga piesze: Neugebayer, Jordis; konny Lichtenstein. Do Austrii wyższej piesze: Stein, Klebek, Saltzburg, konny Cesarza. Do Austrii niższej piesze: Schroeder, Karol, Deutschmeister, Kerpen, Starray, Colloredo, Franciszek, Wukassowich, Ferdynand; konne: Stipschutz, Karol. Do Stiryi, Carinthii, Carnioli, Istrii piesze: Strasoldo, Rudolf, Latterman, Hohenlohe, Thurn, Reisky, Józef, S. Julien, Bellegarde, strzelce Tirolscy; konny Józef. Do Gallicyi piesze: Jellachich, Reuss, Ligne; konne: Cesarz, Hesse, Nassau, Karol. Do Węgier piesze: Auersberg, Giulay, Czartoryski, Esterhezy, Hildburghausen, Auffenberg, Ducca, Beniowski, Jellachich, Beaulieu, Dawidowicz, Alvinzi; konne O Reilly, Palatina, Savoye, Wurtemberg, Cesarz, Franciszek, Hohenzollern, Mack, Albert, Hohenlohe, Jan, Ott, Loewenehr, Erdoedy, Hohenzollern 2. Do Transilwanii pieszy Spleny, konny Melas. W Bannacie, Illiryi, Croacyi staną regimenta graniczne w liczbie 19.

Cesarz wkrótce ma ogłosić ustawy nowego orderu; na wstędze błękitney krzyż będzie złoty z napisem: za obywatelską cnotę. Ozdobieni tym znakiem dzielić się powinni na kawalerów, kommandorów, i kawalerów krzyża w. podług stopnia zasługi. Tenże Monarcha względ

mając na trudne czasy, urzędnikom cywilnym gratyfikacyą dać kazał; którzy mają pensyi roczney tysiąc zł. ryń. odbiorą naddatek 5 miesięczny; od tysiąca do 2 t. 2 miesięczny; od 2 do 5 t. miesięczny tylko.

X. Ferdynand Wurtembergski obiół po dawnemu kommandę w Austrii niższej. Angielczyk Park przez Francuzów aresztowany, w Lintz puszczony na wolność, tu powrócił. Zawczora przybył do nas dawny Minister Thugut od Cesarza wezwany na radę, która roztrząsać będzie, iakim sposobem najlepiej mogą być urządzone interessa skarbu publicznego. Przed kilku d. G. Colloredo wyjechał do Morawii, mając sąd zwołać, przed którym G. Mack i Aversperg stawać powinni. Na mieyscu G. Lamberti i Mack, X. Schwartzenberg i Mayer zostali, pierwszy G. Adjutantem Cesarza, drugi G. Kwaternistrzem.

B R Y T A N N I A W.

LONDYN 8 lutego. Statek przybyły niedawno do Falmouth, uczynił nadzieję, iż wkrótce o nowej bitwie na morzu, i nowem zwycięztwie nad nieprzyjacielem słyszeć będziemy. Adm. Warren prowadzi flotę kupiecką do Indyi zachodn. przeznaczoną, mając 9 okrętów lin. których użyć mu kazano do tajemney wyprawy. Gdy się znajdował pod 49 grad. szerok. jeden z statków naszych postrzegł zdaleka 9 wojennych okrętów. Ostrzeżony wódz rozkazuje swoim gotować się do spotkania. Pędzą Anglicy w ukazaną stronę, i wkrótce przeciwników uyrzeli.

Gdy więc naród czeka niecierpliwie dalszych wiadomości, tymczasem zgadywać musi, iaką eskadrę widział Warren. Jedni mówią, że ta jest Bresteńska, która będąc ścigana blisko Madery przez Adm. Duckworth, zmyśliwszy drogę ku Indyi zachodn. korzystając zapewne z ciemności nocney, zwróciła żagle w drugie strony, i powraca do Brestu. Inni rozumieją, iż Adm. Gantheaume widząc odpartych od brzegu swego nawałnością Anglików, umyślił korzystać z szczęśliwey pory, i wyszedł na morze z resztą floty. Drudzy nakoniec twierdzą, iż okręta postrzeżone należą do Adm. Cornwallis. Czas wkrótce rzecz objaśni.

Zawczora odprawiło się posiedzenie Whigs klubu. Wchodzący do niego zgromadzili się w liczbie nad zwyczajną większej, ponieważ obchodzić mieli pamiątkę wyniesienia towarzyszków swoich na stopnie najwyższe w kraju. Fox nie był obecny. Wszyscy zdrowie jego pili. Wśród biesiady podobało się niektórym wskrzesić pytanie polityczne: czyliby teraz nie trzeba było przywieść do skutku reformę Parlamentu dawno pożądaną? Grey i Sheridan oświadczyli: że podczas wojny, w dzisiejszych okolicznościach mówić nawet o tych odmianach nie przystoi.

Sheridan sam wybrał dla siebie urząd Podskarbiego floty, który długo piastował Melville. Ten niedawno ieszcze przyniósł do wyższej izby wiele papierów, zciągających się do wiadomey sprawy, do której przystąpić mają Parowie, po ułatwieniu publicznych interessów. X. Norfolck otrzyma złotą podwiązkę wakującą po Margr. Cornwallis. Wielu innych przyjaciół swoich Fox ma zalecić Królowi, ażeby na Parowską dostojność wyniesieni byli. Sam zostawszy Ministrem, znowu iest wpisany w liczbę tajnych Konsyliarzów Monarchy. Lord Minto wybrany Wielkorządcą Azyatyckich dzierżaw, i wkrótce pośpieszy do Calcutta.

Radę gabinetową i rząd narodu składają: Grenville, Fox, Spencer, Fitzwilliam, Sidmouth, Grey, Petty, Erskine, Moira. W tych urządach niema żadney odmiany; w niższych zaś, któreśmy dawniey wyliczyli, niektóre zaszły, inne spodziewane, gdy przeznaczone od naczelników z partyi osoby, nie chciały przyjąć ofiarowanego mieysca, iakim iest np. Grattan. W Radzie Fox największy liczy stronników. Opozycja nowa wczesnie zapowiada, że to Ministryum z części sobie długo przeciwnych i niezgodnych złożone, długo w stanie dzisiejszym trwać nie może. Dla pomocy Lordowi Grenville w utrzymaniu projektów rządowych, Kanclerz Erskine ma Parę zostać.

Jak tylko wszystkie odmiany w Ministryum ułożono, Camden, Westmoreland, Mulgrave, Hawkesbury, Castlereagh Monarchę pożegnali, składając każdy pieczęć departamentu swego; Król ich następcom dał audyencyą, i do sprawowania obowiązku przystąpić kazał. Słychać, że Ministrowie nowi rozdadzą nawet urzędy dworu Królewskiego wyższe przyjaciółom swoim.

Na radzie miasta Londynu niektórzy chcieli pisać podziękowanie Królowi, że Konsyliarzów gabinetowych odmienił. Większość głosów 70 przeciw 65 postanowiła rzecz odwlec do czasu dalszego. Zatem roztrząsano projekt monumentu Pitta w Gwildhal. Jeden z Aldermanów chwając tego Ministra z niewypowiedzianem uniesieniem i zapałem, zakończył mowę słowy iednego z Poetów Angielskich: ten mąż sobie samemu tylko podobny iest i równy; uznało wprawdzie zasługę zmarłego zgromadzenie; monument iednak uchwalony został nie bez trudności 77 głosami przeciwko 71.

Fregata Medusa wiadomość przyniosła, że w Batawii mieście stołecznem osad Azyatyckich RP. Batawskiej, w garnizonie dość liczny powstał rokosz; prawie wszyscy żołnierze domagają się głośno, ażeby im rząd pozwolił do Europy powracać, nawet nie czekając upłynienia lat przyiętej służby. Przyczyny nieukontentowania mniey są wiadome; ta być może między innymi, że w Batawii powietrze wilgotno gorące i gniłe, skutek niewygodnego położenia, ludzi najzdrowszych świeżo z Europy przybyłych, prędko zabijać zwykło. Teraz nawet umiera ludu wiele nie tylko na lądzie, ale też na eskadrze Adm. Hartsinck. Trowbridge udał się z Angielską w te strony, upatrując iesliby z okoliczności korzystać nie mógł.

Kommandant floty port Boulogne zamykającej doniósł, że pod tém miastem znajduje się już Francuzów obozem stojących 25 t. spodziewana iest wkrótce większa ich liczba; tymczasem Admirał Lacrosse z Inżynierami port nappilniey utwierdza.

Dziś iest pogłoska, że podane są propozycye do przyszłej ugody między Francją i Brytanią W. Z Hollandyi przybyły statek Amerykański doniósł, iż z portu Texel do Yarmouth fregatę wysłał rząd Batawski pod białą flagą.

W raportach z Indyi zachodn. przysłanych znajdujemy, że Adm. Cochrane kommandant eskadry Angielskiej, rozkazał wszystkim okrętom swoim, które stoją w różnych portach, zgromadzać się pod Martinikę dla łączenia się z wodzem; gdyż ten został ostrzeżony, że nieprzyjaciel na początku m. stycznia znacznych posiłków z Europy oczekiwał. G. Kapitan Villaret gotowość czyni do przyięcia w pomienionej wyspie 8 t. żołnierza.

Burza raz ieszcze flotę Adm. Cornwallis od Brestu oddaliła, Cotton z 8 okrętami do Falmouth zawinać musiał; gdzie stanowszy usłyszał, i rządowi doniósł, że Gantheaume całą potęgę na morze wyprowadził, i pod przygórkiem Lezard był widziany. Admirał białej flagi Parker umarł.

Kommissarze skarbowi donoszą izbie niższej, że w r. 1805 z funduszu umarzającego dług publiczny, zapłacono tegoż długu 7 mill. 616 t. FS. Na pierwszy kwartał r. 1806 znajduje się w kassie milion 900 t. FS. W całym r. zapłacimy długu blisko 8 mil. FS. Izba przeyrzawszy na to złożone dowody, głośną sprawiedliwość oddała pamięci zmarłego Pitta, który pomienioną kassę ufundował i opisał. W początkach przed 20 laty słaba, z czasem przyszła do wysokiego stopnia; i gdyby wojenna potrzeba długu nie powiększała, dawniejszy do spłacenia nie byłby trudnym, lub niepodobnym nawet, iak twierdzić podobało się wielu politykom zagranicznym i krajowym. Ta kassa przez Parlament zachowana w całości, według opisów i urządzeń Pitta, coraz większy wzrost brać musi corocznie.

Potwierdziła się wiadomość, że Lallemand wyprawdziwszy na morze z Rochefort eskadrę swoją powtórnie, krąży w odnodze Biscayskiej. Poymany od niego pocztarski okręt kompanii wschod. niósł skrzyń 10 listów urzędowych i prywatnych. Wodzowie nasi wnet ostrzeżeni o nieprzyjacielskich obrótach, spodziewają się być szczęśliwszemi teraz w ściganiu Francuzów. Kompania wschodnia straciła ieszcze okręt Brytania; który z Kap. Popham żeglując, utonął przy Brezylijskich bregach. Dyrektorowie w stolicy naszej odlać kazali posąg bronzowy, który miasto Calcutta postanowiło w murach swoich wystawić, oświadczając wdzięczność Margrabiemu Wellesley. W portach wyspy Francuzkiej żeglarze nasi niedawno widzieli więcey 40 Amerykańskich statków, które zabrać mają i przewieść do różnych części świata zoobycz Admirała Linois, i produkta kilkoletniej tey osady.

Flotylla Francuzka przez kilka miesięcy w Boulogne, Ambleteuse, Vimereux nieczynną była. Od kilku

dni widzą żeglarze nasi wiele szalup i mniejszych statków żołnierzem osadzonych, które ćwiczyć się zaczęły w manewrach. Między Havre i Calais krąży 12 korsarzów; ci wiatrem pomyslnym trafiają częstokroć do naszego brzegu; tu od 3 miesięcy więcej 30 okrętów Angielskich i Szwedzkich poymali.

Ist wiadomość, iż eskadra Bresteńska, którą Admirał Duckworth widział, prowadzi z wojskiem do Martiniki nowego G. Kapitana. Dawniejszy Villaret uczeń Suffrena odwołany do Europy, ma przyjąć komendę floty Bresteńskiej.

Był r. 1783 w Jndyi wschodn. iencem Angielskim. Wysłany na niebezpieczną wyprawę, nieszczęście przeczuwając, żartobliwie prosił u wodza o listy rekomendacyjne do Admirała naszego Hughes, i Lorda Macartney Gubernatora w Madras.

Lord Petty Kanclerz skarbowy został następcą Pitta jako Reprezentant w Parlamencie z Akademii Cambridge. Lord Harrowby poseł nadzwyczajny u dworu Berlińskiego wczora powrócił z Niemiec do Londynu.

Wiadomo, iak Linois spotkał na morzu wschodniem Adm. Trowbridge prowadzącego przewozową z wojskiem i kupiecką flotę do Azyatyckich osad. Przypadek ten stał się przyczyną kłótni i sporów między wodzem Angielskim i Kapitanami okrętów kompanii; ci pierwszego obwiniają, że nie dał im potrzebnej pomocy; i nie przyłożył się do zwalczania z statków Francuzkich, które z łatwością zabrane być mogły. Czekamy co na usprawiedliwienie swoje powie Admirał.

Od początku wojny ter. Amerykańscy żeglarze narzekali statecznie, iż wojenne i korsarskie statki Angielskie, Francuzkie, Hiszpańskie, czyniły im wielką w handlu przeszkodę. Nie widząc odmiany po 3 letniem cierpieniu, wszyscy umówili się wołać o sprawiedliwość i obronę do rządu swego. Pierwsze drugim przykład dało miasto New Yorck; za tém poszły Baltimore, Boston, Philadelfia innych wiele; podając prozbę do Kongressu. Wysłuchała RP. Postanowiono czynić w kraju całym obronne wyprawy. Amerykanie naprawiają dziś nadmorskie twierdze, opatrują porty. 250 t. dollarów ze skarbu wyliczono na budowę mniejszych statków wojennych, które brzegu strzedz powinny; 660 t. dollarów na budowę 6 okrętów lin. od 74 arm. iakich dotąd nie miała RP. Wspomnieni kupcy zaczynają już narzekać na panującego w Hayti Dessalines, którego statki zbroyne Murzyńskim ludem osadzone, Amerykańskie zabierają.

Zastępca Margrabiego Cornwallis w dziełach woj. skowych G. Lake, zostawiwszy dość liczną dywizyą w okolicach Agry przeciw Marattom, kilka innych wysłał do brzegów Malabaru, i osadzić pilnie kazał wszystkie miejsca dające przystęp łatwy. Zamiar wodza niewiadomy. Rozumieją iedni, że jest ostrzeżony o blizkiem przybyciu na wschod Francuzów, których lądowaniu tym sposobem chce przeszkodzić; drudzy mówią, że z miejsca tego wkrótce ruszą Anglicy podbić mając wyspy Burbon i Francuzką. Ostatnich mniemanie potwierdzać zdaie się Adm. Pellew, który na brzegach Malabaru zgromadza statki zbroyne i przewozowe w znaczney liczbie. Ma podeyrzenie G. Lake, iż G. Kapitan osad nieprzyjacielskich Decaen wysłał kilku Officyerów przebranych w prowincye Jndyi północno zachodnie, ażeby do nowego powstania namawiali XX. i narody dziś spokojne, z Anglikami zprzymierzone albo przez nich podbite.

W Bengalu r. prz. urodzay był wielki, mianowicie farby Jndigo. Tey za granicę wyprowadzono więcej 4 mill. funt. Arabowie naywięcej zakupili. W czasach dawniejszych kupcy Perskiego państwa brać zwykli ten produkt w górnych stronach Indostanu; które gdy są dzisiaj wyniszczone przez wojnę domową i obcą, Persowie dalszą obierając drogę, do Bengalskiej prowincyi trafili, a w stolicy Calcutta, Jndigo i towary inne kupować zaczynają.

H I S Z P A N I A

MADRID 20 stycznia. Małżonka następcy tronu X. Asturyi niebezpiecznie zachorowała; nie obiecują iey lekarze życia długiego. Dziś w stolicy naszej umarł Don Langara, Admirał, stanu Konsyliarz, dawniey Minister departamentu morskigo. Pamiętny jest przypadek iego, gdy podczas Amerykańskiej wojny krążąc blizko Cadix z 8 okrętami lin. spotkał Adm. Rodney liczną flotę prowadzącego do Gibraltaru, walczył z prze-

wyższą siłą, i poszedł w niewolę. Rosili Francuzki, Escano Hiszpański Adm. w porcie Cadix naprawiają pilnie okręta z Trafalgar pozostałe. Gravina przychodzi do zdrowia. X. Ossuna ieden z naybogatszych Grandów Hiszpanii, zaciągnął długi niezmierne. Podawać nie chcąc majątku na rozdział, zrobił umowę z wierzycielami, i obowiązał się w 8 letnim przeciągu należność wypłacić każdemu z 4 procentem.

W odległości mil 30 od Batawskiej osady Curassao w Jndyi zachodn. leży mała wyspa Aruba. Do tey Anglicy częstokroć sprowadzali zdobycz nieprzyjacielom swoim wydartą. Okręt Batawski nie dawno zawiia do portu, znajduie straż słabą, i zabiera 8 okrętów Hiszpańskich. Z tych ieden wkrótce potem Anglicy odzyskali. Czekamy doniesienia z Brezylji o czynnościach Kap. Popham i G. Baird, lękając się, ażeby podbić nie przedsięwzięli miast naszych Buenos Ayres i Montevideo nad rzeką Plata. Handel i związek wszelki w portach Hiszpańskich z Anglikami surowie zabroniony. Zdarzył się przypadek, iż rządcy zatapiać kazali okręta, gdy się pokazało, że na rachunek nieprzyjaciół były ładowane. Dywizya którą Król Katolicki wysłał do Etruryi, składa się z 2 półków lekkiey piechoty, każdy po 1200 żołnierza, z ciężkiey równie mocnych; z konnych po głów 500, i 100 kanonierów, co czyni 5900 ludu.

B A T A W S K A R P.

HAGA 8 lutego. W Francuzkiem wojsku, które w prowincyach naszych zostało do urzadzenia dalszego, odmiana nastąpiła. Naywyższą komendę otrzymał Senator G. Collaud. Dziś znajduie się w tey stolicy, sprowadzony od Pensyonarza na tajną radę, na której znajdowali się tylko Ministrowie morski i wojenny. Artylerya narodowa, którą sprowadzono nad Yssel, gdy kampanią zagaiac mieliśmy na wschodnich granicach, powróciła wgląd kraiu. Dziś rząd zdaie się zajęty naybardziejzie uzbroieniem floty.

F R A N C Y A

PARYZ 5 Lutego. Niedawno przybyły Minister Pruski Haugwitz, przez posła Lucchesini prezentowany Napoleonowi. Następcą tronu Bawarskiego jutro spodziewany. W Ministeryum odmian czekamy ieszcze. Morski Decrés ma być powołany do innych obowiązków: następcą iego zostanie Champagny, przedtym kapitan okrętowy; administracya interessów wewnętrznych przejdzie do Konsyliarza stanu Regnault.

Wyszedł od rządu rozkaz, ażeby gwardye narodowe na początku wojny ter. zwołane w niektórych departamentach, służbę czynić przestały od d. 1 ter. mies. żołd każdemu wypłacono w miarę odbytey powinności. Liczymy teraz do 60 t. żołnierzy, którzy z prawego brzegu Renu przeszedłszy na lewy, przez Alzacją i Lotaringię, bez żadnego zastanowienia się pośpieszać muszą do brzegów Oceanu.

Jak rychło inne dywizye powrócą do oycyzny, zgadnąć trudno; Lefevre swoją wprowadził do Rzeszy, Augereau miastu Frankfortowi kontrybucyą 4. mill. fr. narzucił. Młodź nowozacieżną posyłamy na dopełnienie półków podczas kampanii uszczuplonych.

Nawałność morska niedawno wyrzuciła na brzegi nasze korwetę Angielską od 26 arm: blizko Cherburga. Wicher burzliwy przeszkodził pośpieszyć z lądu patrzącym na ratunek. Rozbił się statek; ledwie 5 osob życie ocalało.

Summy przez kontrybucyą w Niemczech zebrane składać kazano w kassie umarżającej dług publiczny. Rząd ogłosił listę okrętów Szwedzkich, które od początku nieprzyjacieli zabrane na morzu, albo w portach naszych zatrzymane zostały. Pierwszych iest 22, ładunku miały beczek morskich 3500; drugich 7, ładunku beczek 2260. Między pierwszemi znajduie się kilka, które Lallemant w czasie krążenia swego poymał i spalił.

Kazano ustąpić z naszej stolicy wielu osobom; w ich liczbie znajdują się Sourche, Nevac z żonami i dziećmi, Tourzel Guwernantka corki Ludwika 16 z familią swoją.

Batawskich woysk dywizya, która pod G. Marmont odprawiła kampanię w Niemczech, na początku Marca powróci do oycyzny. Pensyonarz Schimmelpenninck zakłada w kilku Prowincyach domy dla ubogich dzieci; chłopcy tu wychowane do lat przyszedłszy, poydą do

morskiej służby.

W przyjęciu i opatrywaniu wojennych branców dystyngował się naybardziej Fontanges Arcy-Biskup Autun. Cnotliwy Prałat padł ofiarą ludzkości; odwiedzając szpitale dostał gorączkę zaraźliwą, i umarł lat mając 63. Jeden z Grandów Hiszpańskich na wdowy i sieroty maytków narodu swego poległych w Trafalgar, wyliczył 60 t. piastrow.

Marszałek Noailles zmarły r. 1766 miał zbiór znaczny pism własnoręcznych Ludwika 14; r. 1748 złożył wszystkie w bibliotece Królewskiej; r. 1758 pozwolił iednemu z przyjaciół uczonych przeyrzeć te dzieła, i wypis zrobić, który dostał się nakoniec tutejszym Księgarzom. Ci iednak drukiem ogłaszać nie chcieli dotąd, mając wielorakie do mniemania pobudki, że to nie wszystkie są dzieła Ludwika 14, a więcey nierównie mieć musiał onych Marszałek. Przyłożyli więc usilnego starania, przeyrzeli pilniey wspomnioną bibliotekę, i nakoniec znaleźli szczęśliwie pism wiele ręki Królewskiej, historycznych, politycznych, moralnych, zciągających się do literatury. Wszystkie na świat wychodzą wkrótce porządkiem nast. w 8 tomach. Instrukcyje dla Delfina syna moiego. Noty i Agenda. Rozmaite pisma, instrukcyje, i rozrządzenia, polityczne. Pamiętniki wojenne i historyczne. Listy Królewskie do różnych osob familii iego, Monarchów zagranicznych i XX, Ministrów Francuzkich, Wodzów, do osob dworskich i przyjaciół. Tłómaczenia rozmaite i poezye własne Ludwika. Pisma wielorakie historyczne, dotąd światu nieznaione, w których zawierają się nayciekawsze i oryginalne wiadomości o znaczniejszych zdarzeniach i przypadkach sławnego panowania. Naostatek rozmaite uwagi, które Ludwik w różnych czasach czynił nad sobą samym, i znaczniejszymi osobami współwiecznymi. Na końcu dzieła położono wzór pisma Ludwika 14.

Doniesienia przysłane z Hollandyi, Belgium, od brzegów. Renu z wielu prowincyi Francuzkich pełne są smutnych wiadomości o szkodach przez wezbranie wod po czynionych; nigdy nie było w kraiu nic podobnego.

Stojący garnizon Francuzki w porcie Batawskim Flesingue widział niedawno tonący statek Angielski, któremu dać nie mógł ratunku dla zburzonego nadzwyczajnie morza. Rozumiano więc, że wszyscy z nim ludzie zgineli. Lecz wkrótce potem żołnierz na wzgórku stojący postrzegł płynącą ku brzegowi sztukę drzewa, której trzymał się człowiek. z maytków Amerykańskich siadłszy na łodzie odbiiają od brzegu; ieden z nich tonącego na ład sprowadził. Pokazało się, że ten był dawniey Kapitanem okrętu korsarskiego Vengeur z Dunquerque. Uczyniwszy nie małą szkodę Anglikom od początku weyny ter. naostatek w m. pazdzierniku poymany, do Chatham zaprowadzony został D. 21 stycznia powiodło mu się uciec z więzienia z drugim Francuzem. Jdąc morskiem nadbrzezem trafiają do portu Harwich, tam znalazłszy mały statek ostrygami ładowny, od maytków opuszczony, wychodzą niepostrzeżeni pod żagle; przyiwszy do towarzystwa podróży 3 Officyerów narodu swego, którzy wtenczas nad morzem stali. Utoneli wszyscy prócz Kapitana Tarie.

WŁOCHY.

RZYM 20 lutego. Kardynał Ruffo krótko bawiąc w stolicy naszej wyiechał, iak słyhać, do Włoch północn. Z Neapolu nie tylko cudzoziemcy, ale też obywatele znaczniejsi wyieżdżają morzem i ładem za granice, lękając się rozruchu. Massena przybył do nas; wkrótce spodziewany jest Józef Buonaparte z Genui.

PRUSSY.

BERLIN 18 lutego. Królewicz Henryk brat Królewski z obozu w Saxonii, G. Rossyiski Bennigsen z Wrocławia, G. Kalkreuth od woysk Westfalskich tu przybyli. Zawczora umarł lat mając 63, GL. stolicy naszej Kommandant Goetze. Prócz dywizyi przeznaczoney na zajęcie Elektoratu Hannowerskiego, drugiej która rezerwą być powinna, i Westfalskiej zostawionych na stopniu wojennym, wyszedł niedawno rozkaz od Króla, ażeby regimenta składające inspekcyą Berlińską, Pötzdamską, Pomorską, i Marchii na tymże stopniu ieszcze zostały, do urządzenia dalszego. Rozesłano sztafety z zaleceniem

nie przedawania koni od artylleryi i zawał obozowych; słowem, 80 batalionów pieszych, 100 jazdy szwadronów gotowe być mają do ruszenia. gdy każe potrzeba.

RZESZA NIEMIECKA.

MUNICH 3 lutego. X. Augusta według opisów, mieć będzie teraz dochodu rocznego 300 t. franków; gdy owdowieie, 500 t. Spór o dzierżawy niektóre między Bawarskim i Wurtembergskim rządem, wkrótce ma być ukończony-sposobem przyiacieskim. Opuszczają zupełnie kraj nasz Francuzi; nie słyhać, żeby tu ich zostać miało 30 t. podczas pokoju.

MUNICH 5 lutego. Z Wurtzburga odebraliśmy wiadomość, że Kommissarz od Cesarza Franciszka z przysłany Hugel, miasto pomienione i kraj cały obiół na imie Arcy X. Ferdynanda Elektora dawniey Saltzburgskiego, wydawszy stosowną odezwę do mieszkańców. z regimenta Austryackie z Czech przysłane załogą stanęły w stolicy. Dawna pogłoska, że 30 t. Francuzów zostać miało w kraiu Bawarskim, dopóki nie będą ułożone interessa w Niemczech północn. zupełnie upadła. Minister wojenny Berthier, i Marszałek Bernadotte znajduią się u nas od d. kilku. W Wurtzburgu Austryacyzdie te przez Bawarczyków herby X. Thurn Taxls, znowu na domacch pocztowych zawiesić kazali. Dywizya woysk Maxymiliana I iuz stanęła w Roveredo, gdzie jest granica Tirolu Włoskiego z kraiem niegdy Weneckim. Szlachta niepodległa Rzeska, którey dzierżawy położone wśród kraiów Bawarskich, Wurtembergskich, i Badeńskich zostały pociągnięte do równych powinności z innemi dobrami ziemskimi, podał proźbę Seymowi w Ratisbonie, przekładając krzywdę swoją. Odpowiedź niewiadoma.

FRANKFORT 8 Lutego. Officyerowie Austryacy, którzy przed wojną zatrudniali się tu werbunkiem, powrócili dziś do miasta naszego. Francuzki garnizon nie tylko się nie zmniejszył, pomnaża się owszem codziennie. D. 5 zwołany nadzwyczajnym sposobem Magistrat, słyshał odezwę Marszałka Augereau nakazującą, ażebyśmy zapłacili kontrybucyą 4 mill frank: którą iednak nazaiutrz zmniejszyć przyrzekł do połowy; z warunkiem, iezeli Magistrat wierną zapłatę oney uręczy. Tym iedynie sposobem, przydał, Frankfort uwolnić się może od obowiązku utrzymywania w murach swoich 10 t. zbroynego ludu, i woyskowych lazaretów. Zgadnąć łatwo, iakie naprzód zadziwienie, daley rozpacz sprawił ten rozkaz niespodziany. Senat postanowił niemieszkając wysłać do Paryża 2 Deputatów z grona swiego, z przełożeniem, iak niesłuszne są żądania Marszałka. Tym czasem zwołano na ratusz wszystkich bankierów i obywatelów znaczniejszych; ponieważ Augereau nagli. Przez uwagę na trudne czasy, Casino, assamble, bale, teatr zamknięte zostały.

Pogłoska iest w Haskim kraiu, że prócz Bawarskiego i Wurtembergskiego, inny ieszcze dóm panujący w Niemczech ma przyjąć tytuł nowy. Woyska Francuzkie z naszych okolic pomkneły się w górę Menu rzeki. GG. Matthieu i Sarrazin staneli w Aschaffenburgu; nie więcey iednak nad 450 żołnierza przy sobie mają w mieście; resztę rozłożono w dzierżawach Elektora Arcy Kanclerza. Batawowie pod kommendą G. Dumonceau z Austryi powracając do oyczyzny, iuz ruszać zaczynali do własnych granic, gdy nagle im kazano zostać na miejscu. Matthieu liczy ludu zbroynego 7 t. Inne dywizye rozciągają się na wszystkie strony; ta która do Rhingau wkroczyła, obywatelom Hrabstwa Roedelshaim wydarła kontrybucyą 100 t. reichstalarów.

AUSZPURG 7 Lutego. Marszałek Bernadotte dywizyą sobie poruczoną zgromadza pod Aichstadt; tam czekać będzie dalszych od rządu rozkazów; prócz piechoty ma 8 t. jazdy. Liwantom zalecono żywność przygotować. Z Saltzburga nie ustąpili ieszcze Francuzi; gdy wyruszyć miał garnizon, nadspodzianie przyszedł rozkaz, ażeby się zatrzymał. Bernadotte z Munich wyiechał do Aichstadt; Berthier został w tey stolicy; główną kwaterę armii wielkiej z Lintz przeniesiono do miasta naszego, dokąd wkrótce spodziewany iest Minister wojenny, któremu kommendę naywyższą wszystkich dywizyi pozostałych w Rzeszy oddał Napeleon. Spory o wiadomą Prelaturę Wiblingen zasze między rządem Bawarskim i Wurtembergskim, ułatwili przez pośrednictwo swoje Francuzcy Wodzowie.